

FORTIDSMINNEFORENINGEN

National Trust of Norway

Dato: 22.08.2022

Klima- og miljødepartementet

Referanse: 228/22
Saksbehandler: BAG

Tilskuddspraksis i Kulturminnefondet

Kulturminnefondet er et av de viktigste virkemidlene i kulturmiljøpolitikken, og er ofte avgjørende for private eiere som vil redde kulturminner.

Fortidsminneforeningen har det siste halvannet året fått jevnlig tilbakemeldinger fra eiere av verneverdige bygg, fra bygningsvernrådgivere og fra håndverkere. De opplever at fondet nå prioriterer næringsutvikling og verdiskaping for høyt, på bekostning av de kulturminnefaglig gode prosjektene. Det pekes på at kulturmiljøverdier i mindre grad legges til grunn for tildelinger, til fordel for næringspotensialet. Bekymringer om at fondet er i ferd med å bli et «innovasjonsfond fremfor et kulturminnefond» ble eksempelvis løftet frem av bygningsvernrådgiveren ved Gudbrandsdalsmusea (GD 21.08.22).

Det er gjerne de gode prosjektene som sliter med å finne et næringspotensial som trenger den offentlige støtten mest. Det er disse kulturmiljøene som er mest truet. Kulturminnefondet bruker sine midler mest effektivt der hvor de er avgjørende for at prosjekter faktisk blir gjennomført.

Kulturminnefondets økonomiske ringvirkninger er godt dokumentert, hvor en krone i tilskudd fra fondet utløser 3,5 kroner i bevaringsarbeid. Fondets samfunnsnytte er det sterkt knyttet til de prosjektene som ellers ikke ville blitt realisert. Mange av disse prosjektene har høy kulturmiljøverdi, men lavt potensiale for å skape inntekter gjennom næringsutvikling. På den annen side vil prosjekter med høyere grad av potensiale for inntjening, men lavere kulturmiljøverdi, være mindre avhengige av Kulturminnefondet for å kunne realiseres. Når fondets effekt vurderes, bør departementet derfor vektlegge den dokumenterte merverdien i utløst bevaringsarbeid fremfor potensial for inntjening i prosjektet.

Foreningen ber med dette departementet vektlegge kulturmiljøfaglige vurderinger i tildelingsbrevet for 2023, og tydeliggjøre at potensial for inntekt og næring ikke er fondets viktigste mål.

Med vennlig hilsen

Ola Harald Fjeldheim

Generalsekretær, Fortidsminneforeningen